

ด่วนที่สุด

ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๓/๖๓๒๗

กระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศ ระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งราชอาณาจักรไทย และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศ ระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งราชอาณาจักรไทย และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน ฉบับภาษาอังกฤษ ฉบับภาษาไทย และฉบับภาษาจีน
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กต ๑๓๐๔/๓๕๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
๓. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๗/๒๕๓ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๖

ด้วยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขอเสนอเรื่อง ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศ ระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งราชอาณาจักรไทย และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างบันทึกความเข้าใจ ดังกล่าว มีสาระสำคัญเพื่อมุ่งส่งเสริมความร่วมมือที่ให้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน (China National Space Administration – CNSA) ในการพัฒนาสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศ โดยครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และการทำวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

สำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน (CNSA) ของจีน ได้มีหนังสือผ่านสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปักกิ่ง ขอกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในการลงนามในบันทึกความเข้าใจ ดังกล่าว ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ที่มาของการจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของจีนได้จัดการประชุมคณะกรรมการร่วม ไทย - จีน เพื่อความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครั้งที่ ๔ (4th Meeting of Joint Committee on Science and Technology Cooperation between Thailand and China: JCM) เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๖ ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้บรรจุความร่วมมือด้านเทคโนโลยีอวกาศ (Space Technology) เป็นสาขาความร่วมมือในอนาคตเพิ่มเติมอีก ๑ สาขา จากเดิมที่มี ๕ สาขา ได้แก่ ๑) People to People Exchange & Talented Young Scientists Visiting Program ๒) Technology Transfer ๓) Rail System ๔) Poverty Eradication และ ๕) Nuclear Fusion ในการนี้ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้ร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีการสำรวจอวกาศเชิงลึก (Deep Space Exploration Laboratory - DSEL) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ สำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน (CNSA) ลงนามบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือสถานีวิจัยดวงจันทร์ ระหว่างประเทศ (International Lunar Research Station - ILRS) เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๖ และได้เสนอให้มีการยกระดับความร่วมมือจากระดับหน่วยงานกับหน่วยงานให้เป็นระดับกระทรวงโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน (CNSA) ซึ่งจะช่วยให้ไทยได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ขยายความร่วมมือด้านการสำรวจอวกาศ รวมทั้งช่วยให้เกิดการพัฒนากำลังคน ในสาขาที่เป็นเทคโนโลยีขั้นสูง

๓.๒ สาระสำคัญของร่างบันทึกความเข้าใจ ร่างบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือ ด้านสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศ ระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แห่งราชอาณาจักรไทย และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน (Memorandum of Understanding between the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation of the Kingdom of Thailand and China National Space Administration on Cooperation in International Lunar Research Station) มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๓.๒.๑ หลักการ การจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวางรากฐานความร่วมมือระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ CNSA ในการสำรวจ และใช้ประโยชน์จากอวกาศ รวมถึงดวงจันทร์และวัตถุท้องฟ้าอื่น ๆ บนหลักการของการใช้ประโยชน์จากอวกาศ ในทางสันติ การริเริ่มความร่วมมือในการร่วมสร้างสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศเพื่อช่วยสร้างชุมชนที่มีอนาคตร่วมกันสำหรับมนุษยชาติในด้านอวกาศ โดยมีขอบเขตความร่วมมือ ได้แก่

๑) ความร่วมมือเกี่ยวกับสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศในด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์บนพื้นผิวดวงจันทร์ การสื่อสารและการนำทาง และการสนับสนุนภาคพื้นดิน โดยจะดำเนินกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขนาดใหญ่แบบสหวิทยาการหลายเป้าหมาย เช่น การสำรวจวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การพัฒนาและการใช้ทรัพยากร และการทดสอบเทคโนโลยีขั้นสูง

๒) ความร่วมมือในการสาธิต การดำเนินการทางวิศวกรรม การใช้งานของสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศตลอดจนความร่วมมือเฉพาะทาง ได้แก่ การทดลอง การร่วมออกแบบและพัฒนาการขึ้นเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ การแบ่งปันข้อมูลและการวิเคราะห์ การศึกษาและฝึกอบรม การพัฒนาขีดความสามารถด้านการสำรวจอวกาศ เป็นต้น

๓.๒.๒ รูปแบบความร่วมมือ จะมีการจัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินงานใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านวิศวกรรม และด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อจัดทำโครงการความร่วมมือสำหรับการเข้าร่วมในสถานีวิจัยดวงจันทร์ระหว่างประเทศ (International Lunar Research Station - ILRS) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยยินดีให้องค์กรระหว่างประเทศ สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษา และนักวิทยาศาสตร์ได้เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการสำรวจอวกาศร่วมกัน

๓.๒.๓ สิทธิและหน้าที่ ในการปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกันระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและ CNSA ภายใต้บันทึกความเข้าใจฉบับนี้ ทั้งสองฝ่ายมุ่งมั่นในการเปิดรับและแบ่งปันข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อันเกิดจากกิจกรรมความร่วมมือให้แก่สาธารณชนและชุมชนวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศตามความเหมาะสม

๓.๒.๔ การดำเนินงาน ทั้งสองฝ่ายจะดูแลและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศของตน และจะจัดตั้งคณะกรรมการร่วมไทย - จีนและคณะทำงานร่วมเพื่อให้เป็นกลไกขับเคลื่อนความร่วมมือ โดยคณะทำงานร่วมจะกำหนดประเด็นความร่วมมือและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการร่วมก่อนการดำเนินงานต่อไป

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

การจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับนี้เป็นการมุ่งเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ และร่วมสร้างสถานีวิจัยดวงจันทร์ซึ่งจะช่วยให้ไทยได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ขยายความร่วมมือด้านการสำรวจอวกาศ รวมทั้งช่วยให้เกิดการพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นเทคโนโลยีขั้นสูง ตลอดจนนำไปสู่การสร้างชุมชนที่มีอนาคตร่วมกันสำหรับมนุษยชาติในด้านอวกาศ

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้ ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้มีหนังสือไปยังกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอให้พิจารณาให้ความเห็นต่อร่างบันทึกความเข้าใจ โดยกระทรวงการต่างประเทศและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นดังนี้ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และ ๓)

๖.๑ กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นในหลักการว่า ร่างบันทึกความเข้าใจ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย - จีน ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) และแผนความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการร่วมกันส่งเสริมเส้นทางเศรษฐกิจสายไหมและเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ระบุถึงความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งรวมถึงความร่วมมือด้านดาราศาสตร์ระหว่างไทย - จีน ในส่วนของข้อกำหนด กระทรวงการต่างประเทศไม่มีข้อขัดข้องต่อสาระและถ้อยคำโดยรวมของร่างบันทึกความเข้าใจ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เหมาะสมและเพื่อให้ร่างบันทึกความเข้าใจ สอดคล้องกับลักษณะของเอกสารที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายตามเจตนารมณ์ของผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่ายและไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ จึงควรพิจารณาปรับแก้ถ้อยคำให้เหมาะสม ทั้งนี้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ปรับแก้ไขร่างบันทึกความเข้าใจ ตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศเรียบร้อยแล้ว และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีนได้พิจารณาร่างบันทึกความเข้าใจ ที่ปรับแก้ถ้อยคำดังกล่าวแล้วโดยไม่มีข้อขัดข้องใด ๆ

๖.๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการตกลงกันเสริมสร้างความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ร่วมกันด้านการพัฒนาสถานีวิจัย ดวงจันทร์ระหว่างประเทศ และเพิ่มศักยภาพด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ในการสำรวจอวกาศของทั้งสองชาติ โดยครอบคลุมด้านการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และการทำวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยมีได้มีการใช้ถ้อยคำที่มุ่งหมายให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างกันตามกฎหมายระหว่างประเทศจึงไม่เข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยตามมาตรา ๔ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงต้องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนการดำเนินการต่อไป

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
ไม่มี

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมขอเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ดังนี้

๘.๑ ให้ความเห็นชอบร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านสถานีวิจัย ดวงจันทร์ระหว่างประเทศ ระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งราชอาณาจักรไทย และสำนักงานบริหารอวกาศแห่งชาติจีน ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงถ้อยคำที่มีใช้สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทย ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมดำเนินการได้ โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

๘.๒ อนุมัติให้ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือ ผู้แทนที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามในร่างบันทึกความเข้าใจ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศุภมาส อิศรภักดี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๔๒๕ (ปาณชลิตา)

โทรสาร ๐ ๒๓๕๔ ๕๕๗๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ panchalita.l@mhesi.go.th